

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.028/2017/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a dr. Buza Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2016. november 16. napján kelt 17.P.22.000/2016/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes magáncélú használatra megvásárolta az **(gpjmű frg.rszm.-a)**. forgalmi rendszámú Peugeot 206 SW típusú gépjárművet. A vételárból 1 350 000 Ft finanszírozására az alperes jogelődjével, a **(jogelőd neve)** Zrt.-vel (a továbbiakban: alperes) 2008. szeptember 17. napján deviza (svájci frank) alapú kölcsönszerződést kötött. A felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztőrészek összegét, esedékességét, az összes törlesztőrészlet összegét (1 968 540 Ft), a törlesztőrészek számát, azaz a futamidőt (30 alkalom) és a teljes hiteldíjmutató mértékét (17,55 %). A kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I., kamatváltozás II.) elszámolási módjaként az ún. normál konstrukcióban állapodtak meg.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat 1.jelölése)** számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz1.), amely egyebek között az alábbi - a jelen fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”
- IV.9.: „Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”
- VI.1.: „A kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyezni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.”
- XII.1.: „A hitelező jogosult az Üzletszabályzat módosítására. Az Üzletszabályzat módosítását annak hatálybalépése előtt legalább 15 nappal korábban ajánlott levélben megküldi a

kölcsönbevevőnek. Amennyiben a kölcsönbevevő a fenti határidőn belül írásban nem nyilatkozik, az Üzletszabályzat módosítását a hitelező a kölcsönbevevő által elfogadottnak tekintheti. Az Üzletszabályzat módosítása a hatálybalépésétől kezdve vonatkozik a még nem járt kölcsönszerződésekre."

A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön biztosítékként opciós és adásvételi szerződést kötöttek. Az opciós szerződés 3. pontja szerint a felperes kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeinek a biztosítására vételi jogot alapítottak az alperes javára a kölcsön felhasználásával vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontjában rögzítették, hogy az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a felperes maradéktalanul nem teljesítette. Az opciós szerződés 6. pontjában a vételi jog biztosítására a vételi joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki, míg a 7. pont szerint megállapodtak abban, hogy az alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a felperes a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben, vagy egészben - nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az alperes 2008. augusztus 1. napjával a kölcsönszerződés részét képező **(üzletszabályzat 1.jelölése)** számú üzletszabályzata helyébe a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzatát (a továbbiakban: Üsz2.) léptette, amelynek V.6. pontja szerint: „a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre - a felek között létrejött opciós szerződéssel alapított opciós jog ún.: „zárt opció”, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt."

Az opciós szerződés alapján az alperes vételi joga a perrel érintett gépjárműre 2008. november 22-iki hatállyal került bejegyzésre a gépjármű-nyilvántartásba.

Az alperes a kölcsönszerződést 2013. december 4. napjára felmondta, egyben bejelentette, gyakorolni kívánja opciós jogát. A gépjármű törzskönyvét jelenleg is az alperes tartja birtokában.

A felperes módosított keresetében az alperes opciós jog törléséhez szükséges nyilatkozatának pótlását kérte, valamint az alperes kötelezését a perrel érintett Peugeot 206. SW típusú gépjármű törzskönyvének a kiadására. Keresete indokaként előadta, az opciós szerződés 4. és 6. pontjából következően az alperes a szerződéskötéstől számított 5 évig gyakorolhatta volna az opciós jogát, ezzel azonban a rendelkezésére álló öt év alatt nem élt, így vételi joga megszűnt. Hivatkozott továbbá a kölcsönszerződés 3., az adásvételi szerződés 4., továbbá az Üsz1. IV.7., IV.9., XII.1. pontjainak tisztességtelenségére. Kiemelte, a biztosítéki célú adásvételi szerződés érvénytelen, s miután az alperes opciós joga megszűnt, nincs érvényes jogcíme a törzskönyv birtokban tartására.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezése szerint az opciós joga nem szűnt meg, mert az ÜSZ1 helyébe lépő ÜSZ2 V/6. pontja értelmében az opció úgynevezett zárt opció, amelyre tekintettel a vételi jog gyakorlásának határideje a kölcsönszerződés felmondásával vette kezdetét. Kifejtette továbbá, hogy a törzskönyv birtokban tartása - az ÜSZ2 V/7. pontja és az ÜSZ1 IV/9. pontja e tekintetben egyező rendelkezése értelmében - nem az opciós szerződés, hanem a kölcsönszerződés teljesítésének biztosítéka, ezért a törzskönyv kiadására az opciós jog esetleges megszűnésétől függetlenül is csak akkor kerülhet sor, ha a felperes teljes tartozása kiegyenlítést nyer. Állította, hogy a felperesnek jelenleg is áll fenn tartozása, ezért részére a törzskönyv nem adható ki.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek között 2008. szeptember 17-én **(kölcsönszerződés száma)**. számon létrejött kölcsönszerződés részét képező **(Üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzat IV/7. pontja és a XII.1. pontja, valamint a kölcsönszerződés részét képező adásvételi szerződés 4. pontja érvénytelen. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a Peugeot 206. SW típusú **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvét. Az ítélet jogerőre emelkedését követően megkeresni rendelte a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalát, hogy a fenti gépjárműre vonatkozóan az alperes javára bejegyzett opciós jogot törölje a gépjármű-nyilvántartásból. Megállapította, hogy a vételi jog törlésével kapcsolatos igazgatási-szolgáltatási díjat a felperes köteles viselni. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 15 000 Ft eljárási illeték leletezés terhe melletti lerovására, az alperest pedig 26 600 Ft perköltség felperes részére történő megfizetésére kötelezte. Határozatának indokolása szerint az Üsz.1 XII.1. pontja tisztességtelen, következésképpen az Üsz2 a felek jogviszonyában nem lépett a Üsz1 helyébe, így annak rendelkezései jelen jogvita elbírálása során nem alkalmazhatók. Rámutatott, az Üsz1 IV.7. pontja az 1959-es Ptk. 374. § (2) bekezdésébe ütközik, ezért a 200. § (2) bekezdés alapján semmis. Az 1959-es Ptk. 228. § (3) bekezdése alapján ugyancsak semmisnek tekintette az adásvételi szerződés 4. pontját, miután az lehetetlen, jogellenes feltételt tartalmaz. Ezzel szemben nem ítélte ugyan érvénytelennek az Üsz.1 IV.9. pontját, de nem fogadta el az alperesnek azt a védekezését, miszerint e szerződési kikötés alapján lenne jogosult magánál tartani a törzskönyvet a kölcsöntartozás teljes kiegyenlítéséig. Hangsúlyozta, a szerződéskötés időpontjához képest az alperes a vételi jogát 2013. szeptember 17-éig gyakorolhatta volna, ehhez képest az általa ezt követően, a felmondással egyidejűleg bejelentett opciós jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozata alapján a gépjárműre tulajdonjogot nem szerezhette, jognyilatkozata hatálytalan. A Kúria Pfv.21.971/2016/6. számú határozatára is utalva kiemelte, a 326/2011. (XII.28.) Korm. rendelet 81. § (1) bekezdése szerint a vételi jog megszűnésével a törzskönyv birtoklásának joga a gépjármű tulajdonosát, a felperest illeti, annak kiadását az alperes nem tagadhatja meg arra hivatkozással, hogy a felperes a szerződésből eredő valamennyi kötelezettségét még nem teljesítette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak részbeni megváltoztatásával, a törzskönyv kiadására irányuló kereset elutasítását kérte. Vitatta az opciós jog megszűnését, ettől eltérő álláspont elfoglalása esetére fenntartotta azt a hivatkozását, miszerint mind a szerződéskötéskor hatályos Üsz.1, mind pedig az álláspontja szerint az annak helyébe lépő **(üzletszabályzat 2. jelölése)** üzletszabályzat V.6. pontja alapján mindaddig jogosult a törzskönyv birtokban tartására, amíg a felperes a szerződésből eredő kötelezettségét maradéktalanul nem teljesítette. A törzskönyv átadásának a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosítéki jellege alátámasztására hivatkozott az Üsz1 II.1.e., VI.2., valamint VI.3. pontjában írtakra. Részletezte azokat a szempontokat, amelyek alapján a törzskönyv biztosítékba adása mindkét fél számára kedvezőbb az egyéb jogszabályban rögzített biztosítékok alkalmazásánál. Utalt arra, nem ért egyet a Kúria e tárgyban hozott, az elsőfokú ítéletben hivatkozott határozatában elfoglalt álláspontjával, azt részletezett érvei alapján okszerűtlennek minősítette. Álláspontjának alátámasztásául bírósági ítéletekre hivatkozott.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek helybenhagyására irányult az általa az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveire hivatkozással.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság helyes álláspontot foglalt el a törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelem elbírálása során, döntésével, ítélete indokolásával az ítéletábra egyetért, ezért ítélete fellebbezéssel érintett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakra kívánt rámutatni.

Tévesen hivatkozik az alperes arra, hogy a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződéshez kapcsolódó atipikus biztosítéknak tekinthető. Kétségtelen, hogy az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - ilyen tartalmú jogszabályi tiltás hiányában - nincs akadálya annak, hogy a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kikössék a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben azonban a felek ilyen tartalmú megállapodást nem kötöttek. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz1 VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan kifejtettek szerint az alperes opciós joga 2013. szeptember 17. napján megszűnt. Kiemeli ezzel összefüggésben az ítéletábra, helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, ugyanakkor annak V.6. pontjában foglaltakból sem vonható le az az alperesi következtetés, miszerint a vételi jogának gyakorlására nyitva álló határidő nem telt el. E szabályozás szerint az alperes az opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek (7. pont) bekövetkezte esetén gyakorolhatja a szerződésben megjelölt határidő alatt, amely a szerződés 4. pontjának jelen perben alkalmazandó rendelkezése szerint a szerződés aláírásától számított 5 év. Az alperes maga sem hivatkozott arra, hogy az erre nyitva álló 5 éven belül opciós jogát gyakorolta volna, ezért nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására.

Nem mond ellent a fent kifejtetteknek az Üsz1 IV.9. pontja sem, az ugyanis - az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. Utal e tekintetben az ítéletábra az 1959-es Ptk. szerződés értelmezésével kapcsolatos 207. § (1) és (2) bekezdésére, amely szerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akarata és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ha pedig az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződés tartalma e szabály alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen, a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. A jogalkotó az 1959-es Ptk. fenti rendelkezéseivel a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatát arra a félre terhelte, aki annak megfogalmazásáért felelős. Ennek megfelelően, ha az alperesnek a IV.9. pontban írt szerződési kikötéssel az volt a célja, hogy a

kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékként mindaddig magánál tarthassa a kölcsönből finanszírozott gépjármű törzskönyvét, amíg az adós valamennyi fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, ezt a szándékát egyértelműen, félreérthetetlenül így kellett volna megfogalmaznia. Az érintett kikötésnek azonban annak teljes megszövegezése alapján csak kiterjesztő értelmezéssel tulajdonítható az alperes szerinti tartalom, a kiterjesztő értelmezést viszont az 1959-es Ptk. 207. § (4) bekezdése kifejezetten tiltja.

Mindezt figyelembe véve az Üsz. IV.9. pontja csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben önmagában az, hogy az opciós szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga nem minősülhet az opciós jog biztosítékának. Ezzel ellentétes következtetés nem vonható le az Üsz.1 fellebbezésben hivatkozott II.1.e., VI.2. és VI.3. pontjában foglaltakból sem. Annak, hogy a törzskönyv birtokban tartása a jogszabály által írt egyéb biztosítékoknál előnyösebb a felek számára, szintén nincs jelentősége a felek megállapodásának hiányában.

Nem ért egyet az ítélőtábla az alperesnek azzal a hivatkozásával sem, miszerint a Kúria Pfv.V.21.971/2005/6. számú ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Épp ellenkezőleg, az ítélőtábla mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, azaz Üsz.1 IV.9. és VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 6. pontja szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettséggént csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Az alperes által a fellebbezésében hivatkozott más bíróságok által egyedi ügyekben hozott döntések a perbeli jogvita elbírálása szempontjából közömbösek, más ítéletek, illetve határozatok tartalma a perben eljáró bíróságot nem köti.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes fellebbezési eljárási költségeinek megfizetésére, amelyet az ítélőtábla a meg nem határozható pertárgyérték alapulvételével (1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 39. § (3) bekezdés c) pont) - négy munkaórát elszámolva - 12 700 Ft-ban határozott meg (32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés, 4/A. §).

Az alperes fellebbezésén a másodfokú eljárási illetéket leróta, azt fellebbezése sikertelenségére tekintettel viselni köteles.

Szeged, 2017. május 3.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Dr. Tóth Gabriella sk.
táblabíró

